

Underup vandskel

Vandskellet ved Underup nord for Nim Skov er dannet i den lille istid, hvor isen – efter den store is var forsvundet fra Jylland – igen trængte frem gennem dalene ved Horsens fjord, Bygholmlavningen og Hansted ådal. Isen nåede så langt som til Underup, hvor der langs gletsjerens rand blev dannet såkaldte randmoræner eller israndsbakker, der lukkede for adgangen fra Gudenåens vandløb til Horsens fjord. Gudenåen måtte derfor tage den store omvej nordenom – helt til Randers for at komme ud i havet.

Vigtig færdselspassage

Underup vandskel adskiller dermed Hanstedåens og Gudenåens vand. I fortiden var der faktisk kun ca. 300 meter tørt land på strækningen mellem Porskær mose og Handstedåens oprindelige løb. Moderne tiders bortskaffelse af vandet med grøfter, drænledninger og udrettede vandløb gør det vanskeligt at forestille sig det – men i fortiden har området omkring Underup vandskel formentlig haft en ganske særlig betydning som en oplagt og tør færdselspassage, der har samlet vejene fra syd til nord. På den måde har området omkring Nim Skov og Underup været en vigtig færdselsåre for datidens mennesker. Måske er det også derfor, at der mange år tilbage i tiden har boet mennesker her på egnen, hvilket man med al tydelighed kan se, når man bevæger sig rundt i landskabet, hvor jernalderhøje og gravrøser sætter deres tydelige præg på landskabet.

Territoriegrænse

Nogle arkæologer og historikere mener, at Underup vandskel sammen med det store vandskel ved Tinnet Krat har udgjort strategiske stammeskel – territoriegrænser – mellem Syd og Nord – idet Hansted Å, Gudenå og Skjern Å tilsammen går tværs gennem Jylland og deler området i to.

Det vides ikke, om menneskene på tværs af skellene har været fjendtligt stemte over for hinanden – men ved Underup vandskels smalleste sted har der ligget en ca. 100 meter lang vold, der har været omtrent 6 meter bred og 3-4 meter høj*. Volden har formentlig været naturlig dannet af en mindre randmoræne, og sammen med gravhøjene og Ørstbjerg (den store morænebakke nord for Nim Skov op mod Underup) har området kunnet udgøre en stærk forsvarsstilling. Ved at udnytte terrænets muligheder har en dygtig hærfører været i stand til at slå selv en større fjendtlig styrke. Man ved i hvert fald, at stedet mindst én gang har været benyttet som kampplads, hvilket Porskærfundet udgør et vidnesbyrd om.

* Man kan ikke længere se volden i landskabet grundet dyrkningen af markerne i området.

Af Trine Rosenbæk

Kilde:

Svend Nørregaard Hansen: "Porskærfundet" i Brædstrupegnens Hjemstavnsforenings årsskrift 2006